

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Vabariigi Valitsus

riigikantselei@riigikantselei.ee

kristen.michal@riigikantselei.ee

Meie 06.05.2026 nr 4/92

Ettepanek lükata edasi Vabariigi Valitsuse määruse „Nõuded varjendile ja varjumisplaanile, varjumiskoha kohandamise põhimõtted ning varjumisplaani koostamise kord” jõustumisaeg

Lugupeetud Kristen Michal!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liit pöörduvad Vabariigi Valitsuse poole ettepanekuga lükata edasi Vabariigi Valitsuse määruse „Nõuded varjendile ja varjumisplaanile, varjumiskoha kohandamise põhimõtted ning varjumisplaani koostamise kord” jõustumise kuupäev 1. juulilt 2026 1. jaanuarini 2027. Lisaks palume luua varjendite projekteerimiseks ja ehitamiseks toetusmeede.

1. Jõustumisaja edasilükkamine 1. jaanuarini 2027

Toetame eelnõu eesmärki tugevdada Eesti elanikkonnakaitset ning parandada varjumisvõimalusi. Samas oleme tõsiselt mures, et eelnõu ei ole 1. juulist 2026 praktiliselt rakendatav järgmistel põhjustel.

- **Puudub projekteerimisjuhise**

Kui eelnõu jõustub 1. juulil 2026, tekib olukord, kus nõuded jõustuvad enne seda, kui turuosalistel on olemas praktilised töövahendid nende nõuete korrektseks täitmiseks. Seletuskirja kohaselt koostatakse Sisekaitseakadeemia elanikkonnakaitse teadus- ja arenduskeskuse eestvedamisel varjendi projekteerimisjuhise. Meile teadaolevalt valmib see juhise eelduslikult alles 2026. aasta lõpus. Samuti ei ole juhise koostamisega praeguseks sisuliselt alustatud ning juhise koostav ekspertgrupp ei ole tänaseni täielikult kokku pandud. Leiame, et selline juhise peaks olema valmis enne eelnõu jõustumist.

Projekteerimisjuhiseta satuvad keerulisse olukorda nii projekteerijad, arendajad, ehitajad kui varjendite tellijad. Kui nõuded jõustuvad 1. juulil 2026, kuid projekteerimisjuhise puudub, siis tuleb esitatavate ehitusloa taotluste tarvis projekteerida varjendeid selgete lähtekohtadeta. Näiteks ei ole hetkel projekteerijal andmeid või juhiseid, mille põhjal määrata varjendi kohal oleva hoone varingust tekkivat koormust. Projekteerimisjuhise puudumine muudab iga projekti eraldiseisvaks eksperimendiks, mille tulemus sõltub tõlgendustest, mitte

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

ühtsest praktikast. Paratamatult suurendab see projekteerimise ajakulu, vigade riski ning projekteerimis- ja ehitusmaksumust.

Kui puuduvad täpsemad tehnilised juhised, ei ole võimalik tagada ühtlast kvaliteeditaset ega kindlust, et rajatavad varjendid vastavad tegelikult eesmärgile ja nõuetele. Üleminekuaja puudumisel on reaalne oht, et rajatakse nõuetele mittevastavaid varjendeid, mida tuleb hiljem ümber projekteerida või ümber ehitada.

Ühetaolise projekteerimisjuhise puudumisel on ka järelevalveasutusel keerulisem kontrollida, kas konkreetne lahendus vastab eelnõu nõuetele. Selge juhend ja üleminekuaja loovad kõikide osapoolte (projekteerija, ehitaja, tellija, järelevalveasutus) jaoks selge raamistiku.

Probleem puudutab otseselt ka riiki ja kohalikke omavalitsusi. Projekteerijad projekteerivad varjendeid samuti riigile ja kohalikele omavalitsustele kuuluvatesse hoonetesse. Kui puudub selge projekteerimisjuhise, suureneb avalike projektide puhul korduvate muudatuste, viivituste ja lisakulude risk.

Lisaks tuleb arvestada, et erasektoris puudub täna laiem varjendite projekteerimise ja ehitamise praktiline kogemus ning vajalik pädevus alles kujuneb. Seda olulisem on, et riik looks koostöös valdkonna ekspertidega enne kohustuste jõustumist selged, üheselt mõistetavad ja tehniliselt läbimõeldud projekteerimisjuhised. See võimaldaks tagada eelnõu eesmärkide tegeliku saavutamise, vähendada kulusid ning vältida õiguslikku ja tehnilist segadust ning ebakindlust.

- **Vastuolu õiguskindluse põhimõttega**

Õiguskindluse põhimõtte kohaselt peab õigusakti vastuvõtmise ja jõustumise vahele jääma piisav ajavahemik. See tähendab, et õigusnormi kehtestamisel peab selle adressaadile jätma piisavalt aega õigusnormiga tutvuda ja sellest aru saada, samuti valmistuda muutunud õiguskorraga kohanemiseks. Põhiseaduse kommenteeritud väljaandes on rõhutatud, et eriti oluline on seda põhimõtet järgida ettevõtluskeskkonna muutmisel, kui muudatus eeldab teistsuguste äririskide võtmist, ettevõtja poolt kulutuste tegemist ja muudab konkurentsiolekorda turul. Õigustloova akti avaldamise ja kehtima hakkamise vahel peavad adressaadid jõudma normidega tutvuda ja oma tegevuse vastavalt ümber korraldada. Seega tuleb jõustumistähtaaja määramisel hinnata, kas normiadressaatidele jääb oma tegevuse ümberkorraldamiseks piisavalt aega. Samuti on Riigikohus rõhutanud, et olulisi muudatusi kaasa toov õigusakt tuleks vastu võtta võimalikult aegsasti enne jõustumist selleks, et anda adressaatidele piisavalt aega sellega tutvumiseks ja oma tegevuses ümberkorralduste tegemiseks.

Isegi kui Vabariigi Valitsus võtab eelnõu vastu mai alguses või mai esimeses pooles ja eelnõu jõustub 1. juulil 2026, jääb normi adressaatidel uute nõuetega kohanemiseks aega vähem kui kaks kuud. Selline tähtaeg ei ole kindlasti piisav. Lisaks ei valmi eelnõu jõustumise ajaks ka vajalik projekteerimisjuhise.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

2. Varjendite projekteerimise ja ehitamise toetusmeede

Teeme ettepaneku luua ka toetusmeede esimeste varjendite projekteerimiseks ja ehitamiseks. Praegu on olemas toetusmeede varjumiskohtade kohandamiseks, kuid puudub toetusmeede varjendite rajamiseks. Riiklik toetus esimestele varjenditele võimaldaks luua turu jaoks esimesed hea praktika näited (nn pilootprojektid), mis vähendavad turuosaliste ebakindlust ja aitavad kujundada ühtset rakenduspraktikat. Samuti aitaks toetusmeede vähendada esimeste projektide finantsrisiki ning tagaks selle, et esimesed rajatavad varjendid on kvaliteetsed ja nõuetele vastavad, luues sellega usaldusväärse aluse edasistele projektidele.

Meie ettepanekud:

- **Lükata eelnõu jõustumine edasi vähemalt 1. jaanuarini 2027.**
- **Luua eelnõu jõustumise ajaks toetusmeede esimeste varjendite projekteerimiseks ja ehitamiseks.**

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Kalle Karron, Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liidu tegevjuht